

roots already in the period leading up to World War I. The author describes cases of political opponents blaming each other for companies' bankruptcies to demonstrate the opposing camp's incompetence or irresponsibility.

Miha Humar's and Matej Jošt's contribution presents the history of wood use in the territory of present-day Slovenia. The authors illustrate the expansion of the wood processing industry that, along with the forestry sector, employed 40,000 people half a century ago, only to shrink to just over 11,000 by 2020. In their opinion, some of the causes included the loss of a large part of the former common state's market after the attainment of Slovenian independence, the above-average tax due to the appreciation of the tolar, the higher taxation compared to other industries after the attainment of independence, and the inability of companies to quickly adapt to global economic changes. The authors describe the beginnings of wood processing plants in Slovenia from the 14th century onwards, the gradual rise of the industry after World War I, and the even more rapid development after World War II. They also touch upon the industry's impact on the forest ecosystem during this period. The wood processing industry peaked in the late 1970s and the first half of the 1980s. However, between then and the 2008 economic crisis, the number of people employed in the industry halved. The text is complemented by a final contribution by Marta Rendla, focusing on the development and role of the furniture and wood processing industries in the economy and society during socialism. Rendla analyses the issue using literature, statistics, and the *Les* journal. The need for large quantities of furniture increased due to post-war reconstruction and the construction of new neighbourhoods and factory and urban settlements after World War II. The industry became more important after 1957 when the authorities decided to modernise this sector with major investments and development plans. Like Humar and Jošt, Rendla also detects an inability to adapt to market changes and determines that the timber industry has faced additional ecological challenges since the 1980s.

Mihael OJSTERŠEK

MIRA KOLAR-DIMITRIJEVIĆ, IGOR KARAMAN. ŽIVOT, DJELO I DOPRINOS EKONOMSKOJ POVJESTI HRVATSKE, PLEJADA, ZAGREB, 2023., 240.

Knjiga hrvatske povjesničarke Mire Kolar-Dimitrijević, *Igor Karaman. Život, djelo i doprinos ekonomskoj povijesti Hrvatske*, biografija je o povjesničaru Igoru Karamanu (1927.-1995.). Ovo djelo velik je doprinos hrvatskoj historiografiji s obzirom na činjenicu da je Igor Karaman ostavio veliki trag u hrvatskoj, ali i srednjoeuropskoj historiografiji. Također, u djelu se spominju i mnogi drugi povjesničari, što nam daje uvid u razvoj povijesne znanosti tijekom velikog dijela 20. stoljeća u Hrvatskoj. Knjiga je podijeljena na: predgovor, uvod, 13 poglavlja, zaključak, bibliografiju radova Igora Karamana, ilustracije, popis i izvore ilustracija, imensko kazalo te bilješku o autorici.

U prvom poglavlju *Obitelj i porijeklo* govori se o splitskoj obitelji Karaman koja je pripadala »višoj klasi društva«, a najviše o ocu Igora Karamana, Ljubi Karamanu, koji je ostavio veliki trag u hrvatskoj znanosti kao povjesničar umjetnosti, ali i o izazovima s kojima se Ljubo Karaman suočavao prilikom promjena režima koje su se događale na području Hrvatske tijekom prve polovice 20. stoljeća. Sljedeće poglavlje pod naslovom *Školovanje i prvo zaposlenje* autorica započinje tvrdnjom da Igor Karaman ne bi bio povjesničar srednjoeuropskog profila da se nije došao školovati u Zagreb u kojem je bio izložen srednjoeuropskim utjecajima. Naravno, ovdje se radi o mišljenju autorice, ali ono nije argumentirano objašnjeno. U ovom se poglavlju obrađuju Karamanovo školovanje, rad u zagrebačkom Muzeju narodnog oslobođenja u kojem se zaposlio s 19 godina, njegov dolazak na mjesto mlađeg muzejskog suradnika u Povijesnom muzeju Hrvatske, imenovanje na mjesto člana Komisije za restituciju pri Odjelu za kulturu i umjetnost Ministarstva prosvjete te početak rada u Državnom arhivu. Igor Karaman na nacionalnoj je povijesti diplomirao u travnju 1952. godine na zagrebačkom Filozofskom fakultetu, a radnog je iskustva, kao što vidimo, imao i prije toga.

Poglavlje *Rad u Državnom arhivu u Zagrebu od 1953. do 1959.* daje nam podatke o Karamanovom arhivističkom radu koji je počeo u teškim vremenima kada je povijest morala biti pisana »na liniji« vladajućih komunističkih. Arhiv se u to vrijeme susretao s brojnim izazovima (malo osoblja, malo prostora, malo financija, itd.), ali Karamana to nije spriječilo da, prema riječima autorice, postane najbolji poznavatelj arhiva i muzeja u Hrvatskoj. Potpoglavlja su u ovome poglavlju posvećena Karamanovom radu u istraživanju arhivske službe, izradi inventara matičnih knjiga te arhivsko-povijesnom pregledu valpovačkog veleposjeda. Ipak, Arhiv, kojim je upravljao Bernard Stulli, nije mogao zadržati mnoge istraživače pa su ga tako napustili mnogi, uključujući i Karamana (Arhiv je napustio zbog vjerojatnog neslaganja sa Stullijem) koji 1959. godine postaje asistent na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

U četvrtom poglavlju *Karaman, prvi predavač gospodarske povijesti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu (1959.-1987.)* prikazan je velik dio Karamanove znanstvene djelatnosti u vrijeme kada je bio profesor na Filozofskom fakultetu. Obrađeno je njegovo držanje kolegija iz gospodarske povijesti po kojoj je bio specifičan kao jedini na Odsjeku za povijest koji ju je predavao tijekom čitavog radnog vijeka. Osim toga, obrađene su njegove suradnje s drugim fakultetima, mentorstva tijekom kojih je imao poseban dosje za svakoga studenta, javna djelatnost koja se očitovala kroz emisije Školskog radija (najčešće ciklusi od nekoliko emisija), dijafilmove te televizijske emisije i dokumentarne filmove. Ovdje saznajemo i za Karamanovo sudjelovanje u izradi udžbenika i priručnika te školskih atlasa kao i za predavanja koja je držao za profesore iz škola. Neki od tih udžbenika na kojima je radio Igor Karaman, npr. *Povijest hrvatskog naroda g. 1860-1914*, poslužili su kao neizostavna literatura mnogim generacijama studenata povijesti.

U petom poglavlju *Karaman kao predstojnik Instituta za hrvatsku povijest Centra za povijesne znanosti u Zagrebu (1974.-1977.)* stavljen je naglasak na Karamanovo djelovanje u Institutu. Karaman je preko Instituta za hrvatsku povijest objavio svoju prvu knjigu *Privreda i društvo Hrvatske u 19. stoljeću* tako da je unutar te institucije uspio pronaći prostora za daljnji individualni znanstveni razvoj (istovremeno se kolektivni rad nije dobro razvijao), dok je kao vodeća osoba Instituta radio na povezivanju sa znanstvenicima u inozemstvu te povezivanju Instituta, Odsjeka za povijest i Instituta za historiju radničkog pokreta. Šesto poglavlje *Karamanov rad u Savezu povijesnih društava Jugoslavije (1972.-1976.)* nastavlja se na prethodno poglavlje zbog činjenice da je Karaman hrvatske povjesničare na jugoslavenskoj razini predstavljao kao predstojnik Instituta za hrvatsku povijest. Ovo poglavlje pokriva Karamanovo sudjelovanje u izdavanju publikacija kao što su časopis *Acta Jugoslaviae historica*, ideja objave višetomne *Historije naroda Jugoslavije* i časopis za gospodarsku povijest *Acta historico-oeconomica Jugoslavia*. Sedmo se poglavlje *Karaman, suradnik JAZU i voditelj Zavoda za povijesne znanosti JAZU u Zagrebu od 1979. do 1982.* također može smatrati nastavkom na prethodna dva poglavlja. Ovo nam poglavlje donosi podatke o Karamanovom radu u sklopu JAZU, s posebnim naglaskom na njegova historiografska istraživanja kroz Međuakademijski odbor za istraživanja rada balkanskih trgovaca u Ugarskoj u 18. st., Međuakademijski odbor za izradu rječnika i atlasa jugoslavenskih zemalja i Međuakademijski odbor za kolonizaciju jugoslavenskih zemalja. Također, obrađen je Karamanov mandat na poziciji voditelja Zavoda za povijesne znanosti JAZU, a tijekom tog mandata, od zadanih ambicioznih ciljeva, mnogo toga nikada nije napravljeno. Kao što saznajemo, Karaman je aktivnosti u Akademiji napustio kada je u Akademiju trebao ući Franjo Tuđman s kojim se razilazio u mišljenjima. U poglavlju *Karamanov rad od umirovljenja 1987. do ponovne reaktivacije 1991. godine* autorica piše o Karamanovom umirovljenju zbog bolesti i metodološkim neslaganjima s grupom povjesničara oko Mirjane Gross na Fakultetu te istraživanjima koje je Karaman radio u razdoblju spomenutom u naslovu poglavlja.

Poglavlje *Karaman u Republici Hrvatskoj (1990.-1995.) ili padanje s vrha na dno režimske historiografije* detaljno obrađuje Karamanov znanstveni, aktivistički, ali i politički položaj u hrvatskoj državi. Ovdje, između ostalog, možemo primijetiti nedemokratski Tuđmanovog režima koji je udario na gospodarsku povijest (bila je smatrana »marksističkom«) na zagrebačkim fakultetima. Karamanov »liberalni antituđmanizam« bio je itekako poznat pa je tijekom 1990-ih bio odbijan za mnoge suradnje i bačen na »marginu«, no ipak je ostavio historiografski trag u složenim društveno-političkim zbivanjima,

čemu, npr. svjedoči monografija *Vukovar – vjekovni grad na Dunavu*. Naslovi potpoglavlja ovdje nam itekako govore o smjerovima Karamanovog djelovanja 1990-ih: *Karaman kao predstojnik Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskog fakulteta, i voditelj projekta »Hrvatska u vrijeme turskih ratova u obrani predturskih granica Hrvatske« te predsjednik Koordinacijske radne grupe za dokumentaciju o teritoriju, granicama i stanovništvu Republike Hrvatske pri Vladi Republike Hrvatske 1991.-1992.*, *Karaman kao predsjednik Republičkog odbora za povijesne udžbenike 1991.*, *Karaman na čelu Arhivskog savjeta Hrvatske (1991.)*, *Karaman i Družba braće hrvatskog zmaja u Zagrebu (1990.-1992.)*, *Karaman i Matica hrvatska (1964.-1971., 1990.-1995.)*, *Karamanova smrt 1995. godine*.

U sljedećim poglavljima, Mira Kolar-Dimitrijević pisala je o Karamanovoj znanstvenoj djelatnosti. Poglavlje *Problemske teme kojima se bavio Karaman ili pokušaj sintetiziranja Karamanova rada* daje nam pregled tema kojima se Igor Karaman bavio, podijeljenih na potpoglavlja o njemu kao istraživaču agrarnih, urbanih, vanagrarnih i ekonomskih tema te o njegovom radu kao kritičaru povijesnih djela. Sveukupno, autorica ga u ovom dijelu prikazuje kao svestranog povjesničara, kvalitetnog analitičara i sintetičara. Sljedeće poglavlje *Karamanove kolektivne monografije* analizira tri monografije koje su Karamanova zasluga, a radi se o djelima: *Tisućljetni Zagreb*, *Enciklopedija hrvatske povijesti i kulture i Vukovar – vjekovni grad na Dunavu*. U dvanaestom poglavlju *Prema sintezi gospodarske povijesti* autorica piše o Karamanovim zaslugama u istraživanju gospodarske povijesti unutar koje je pisao o kronološki različitim razdobljima pa njegovi radovi kada ih sagledavamo u cjelini mogu dati dojam sinteze kakvu Hrvatska prije njega nije imala. Posljednje poglavlje *Karamanova suradnja s inozemnim znanstvenim institucijama, arhivistima i povjesničarima* obrađuje njegovu veliku »vještinu« spajanja hrvatske povijesne znanosti s onom u inozemstvu što je rezultiralo razmjenom ideja i kreiranjem novih saznanja (suradnju je oblikovao s povjesničarima iz ovih inozemnih krajeva: Austrija, Gradišće i međunarodni skup u Mogersdorfu, Mađarska, Savezna Republika Njemačka, Demokratska Republika Njemačka, Poljska, Čehoslovačka, SSSR, Belgija, Francuska, SAD, Italija).

Knjiga *Igor Karaman. Život, djelo i doprinos ekonomskoj povijesti Hrvatske* biografija je kakva je hrvatskoj historiografiji nedostajala, a obrađuje, ukratko rečeno, sve ono što je napisano u naslovu. Radi se o sveobuhvatnom prikazu znanstvene djelatnosti Igora Karamana, koja je obilježena knjigama, radovima i predavanjima iz ekonomske, odnosno gospodarske povijesti Hrvatske. Osim što iz ove knjige možemo saznati mnogo o njegovoj znanstvenoj djelatnosti, možemo saznati više i o njegovim odnosima sa suradnicima u institucijama. Djelo, dakle, prati znanstveni, aktivistički i politički razvoj Igora Karamana od rođenja do smrti. Ova knjiga Mire Kolar-Dimitrijević važna je i zato što može poslužiti kao poticaj ili putokaz drugim istraživačima da znanstveno pišu o ljudima koji su obilježili hrvatsku historiografiju, a takvih nam historiografskih djela sigurno nedostaje.

Bruno ŠAGI

THE BLOOD THAT RUNS THROUGH EMPIRES - HOW EMPATHY CONSTITUTES THE POLITICS OF EMOTION : BOOK REVIEW ABOUT *IMPERIAL EMOTIONS*

Have you ever pondered upon the methodologies employed by ruling classes to effectively administer and control expansive empires during ancient times, when transportation and communication technologies were relatively underdeveloped? Traditionally, the examination of these matters is anticipated to adhere to objectivity and rationality, with a focus on gathering evidence and substantiating claims through tangible sources such as legal frameworks, governance policies, historical archives, news articles, and widely-read literary works. In her book, Jane Lydon, the author of this book, breaks the traditional dichotomy between reason and emotion in research by exploring the emotional dynamics between Australian indigenous people and British colonizers. She emphasizes the reliability and sufficiency of emotional analysis, asserting that emotions are crucial tools in creating culture, space, and time, and that this malleable and contingent empathy indirectly influences the course of politics.

Ekonomska i ekohistorija
Economic- and Ecohistory

Časopis za gospodarsku povijest i povijest okoliša

Journal for Economic History and Environmental History

Tema broja / Topic

**Povezanost Malog ledenog doba i
nedostatka hrane početkom 19. stoljeća**
*The connection of The Little Ice Age and food shortage
at the beginning of the 19th century*

Volumen XIX. / Broj 19
Zagreb – Samobor 2023.
ISSN 1845-5867
UDK 33 + 9 + 504.3

Nakladnici / Publishers:

Društvo za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju
Society for Croatian Economic History and Environmental History
Ivana Lučića 3, HR – 10000 Zagreb
sites.google.com/site/ekoekohist/

Izdavačka kuća Meridijani
p.p. 132, 10430 Samobor
tel.: 01/33-62-367, faks: 01/33-60-321
e-mail: meridijani@meridijani.com
www.meridijani.com

Sunakladnik / Co-publisher: Ekohistorijski laboratorij Centra za komparativnohistorijske i interkulturalne studije Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb, Hrvatska www.ffzg.unizg.hr; <http://ckhis.ffzg.unizg.hr/>

Glavni i odgovorni urednik / Editor-in-chief:

Hrvoje Petrić

Uredništvo / Editorial Staff:

Dragutin Feletar, Željko Holjevac, Mira Kolar-Dimitrijević, Dubravka Mlinarić, Nenad Moačanin, Hrvoje Petrić, Drago Roksandić, Mirela Slukan Altić, Ivica Šute, Žiga Zwitter

Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Board:

Drago Roksandić – president/predsjednik (Zagreb), Daniel Barić (Sorbonne-Paris, Francuska), Marija Benić Penava (Dubrovnik), Slaven Bertoša (Pula), Zrinka Blažević (Zagreb), Tatjana Buklijaš (Auckland, New Zealand), Ljiljana Dobrovšak (Zagreb), Goran Đurđević (Beijing/Peking, NR Kina), Josip Faričić (Zadar), Borna Fürst Bjeliš (Zagreb), Boris Golec (Ljubljana, Slovenija), Hrvoje Gračanin (Zagreb), Paul Hirt (Tempe, SAD), Andrej Hozjan (Maribor, Slovenija), Egidio Ivetic (Padova, Italija), Silvije Jerčinović (Križevci), Isao Koshimura (Tokio, Japan), Marino Manin (Zagreb), Christof Mauch (München, Njemačka), Kristina Milković (Zagreb), Ivan Mirnik (Zagreb), Mirjana Morosini Dominick (Washington D.C., SAD), Géza Pálffy (Budimpešta, Mađarska), Daniel Patafta (Zagreb), Hrvoje Petrić (Zagreb), Lajos Rácz (Szeged, Mađarska), Gordan Ravančić (Zagreb), Marko Šarić (Zagreb), Mladen Tomorad (Zagreb), Jaroslav Vencalek (Ostrava, Češka), Milan Vrbanus (Slavonski Brod, Zagreb), Frank Zelko (Honolulu, SAD), Zlata Živaković Kerže (Osijek), Matija Zorn (Ljubljana), Ivana Žebec Šilj (Zagreb)

UDK oznake članaka / Article's UDC markups:

Ivica Zvonar

Prijelom / Layout:

Saša Bogadi

Za nakladnike / Journal directors:

Petra Somek, Hrvoje Petrić, Domagoj Tončinić

ISSN 1849-0190 (Online) ISSN 1845-5867 (Tisak)

Tisak / Print by:

Bogadigrafika, Koprivnica 2024.

Adresa uredništva / Mailing addresses:

Hrvoje Petrić (editor/urednik)
Odsjek za povijest, Filozofski fakultet
Ivana Lučića 3, HR-10000 Zagreb
e-mail: hrvoje.petric@ffzg.hr
ili Vinka Vošickog 5, HR-48000 Koprivnica

Tiskano uz djelomičnu potporu Grada Koprivnice

Print partially supported by the City of Koprivnica

Na naslovnici / Cover:

Posljednja poplava u Kosinjskoj dolini 2018. godine / *The latest flood in Kosinj Valley in 2018.*

Ekonomsku i ekohistoriju referiraju:

CAB Abstracts

HISTORICAL ABSTRACTS, ABC CLIO Library, Santa Barbara, California, USA

AMERICA: HISTORY AND LIFE, Washington, USA

JOURNAL OF ECONOMIC LITERATURE (JEL), Pittsburgh, USA

CENTRAL AND EASTERN ONLINE LIBRARY, Frankfurt am Main, Deutschland

ECONLIT – AMERICAN ECONOMIC ASSOCIATION, Nashville, USA

Popis suradnika u časopisu »Ekonomika i ekohistorija«, broj 19 (2023.)

List of contributors in the magazine »Economic- and ecohistory«, number 19 (2023)

Lajos RÁCZ, Szeged University, Mađarska

Dorin-Ioan RUS, Universitätsarchiv Graz, Austrija

Ema PAŠIĆ, Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Dina PAŠIĆ, Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Hrvoje PETRIĆ, Odsjek za povijest, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Ivica ŠUTE, Odsjek za povijest, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Gašper OITZL, National Museum of Slovenia, Ljubljana, Slovenija

Ivan BRLIĆ, Institute of Social Sciences Ivo Pilar, Regional centre Gospić

Ivan ŠULC, University of Zagreb, Faculty of Science, Department of Geography

Bruno ŠAGI, diplomski student, Odsjek za povijest, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Adrian FILČIĆ, diplomski student, Odsjek za povijest, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Igor KRNJETA, doktorski student, Odsjek za povijest, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Marijana DLAČIĆ, doktorska studentica, Sveučilište u Zadru

WANG Wenxin, Beijing Foreign Studies University, NR Kina

LIANG Conyng, Beijing Foreign Studies University, NR Kina

YIN Yuxuan, Beijing Foreign Studies University, NR Kina

Mihael OJSTERSEK, Inštitut za novejšo zgodovino, Ljubljana, Slovenija